

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
 Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija. Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

nika časniku „Intransigeant“, ki je bil pri tem poslanstvu, se je vrnil iz Afrike popolnoma opešan in za smrt bolan. Pripoveduje, da je Brazza odrinil s 40 možmi od tod. Le 10 mu jih je ostalo, 2 sta umrla, drugi so se razkropili na vse kraje, opešani in mrzlični. On (Rochefort) je dobil mrzlico precej, ko je prišel v te kraje in komaj tri dni v tednu je bil po konci. Brazza ga je postavil načelnika štaciji v Loango in mu je dal 17 strelcev iz Senegalije. Od kraja je bilo dobro, a Portugizi so nadražili zamorce proti misijonu, bil je hud boj, belci so zmagali, a 5 strelcev je bilo usmrtenih. Neka dne je zvedel Rochefort, da hočejo na grobu zamorskega poglavarja žrtvovati 30 žen in istooliko nižjih. Drugod jih z ognjem umoré, v Kongi pa zastrupijo. Rochefort je šel s strelci tje, in je razpodil kričečo množico. Žene so bile neznansko razjarjene in se niso dale utolažiti, ker niso smele umreti. Brazzi manjka denarja in vsega drugega. Brazza je železne narave, ne škoduje mu ne vročina, niti žeja, niti glad. A drugi njegovi tovariši niso tako srečni ljudje.

Vabilo na naročbo.

Vljudno vabimo vse p. i. gg. dosejanje naročnike, da blagovoljno o pravem času ponové naročbo na „Slovenca“ in da nam pridobé še novih naročnikov, da zamoremo list vsakemu redno pošiljati.

„Slovenec“ pri opravištvu prejeman veljá:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ en mesec	1 „ 10 „

Po pošti prejeman pa veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ en mesec	1 „ 40 „

V Ljubljani na dom pošiljan veljá 10 kr. več na mesec.

List se bode pošiljal le na predplačo naročnine ali saj posebno naročilo.

Z novim letom začne „Slovenec“ svoj dvajseti tečaj. Dosegli smo „per aspera et ardua“, kar smo toliko časa želeli in nameravali: „Slovenec“ je postal letos dnevnik in z novim letom bo izhajal v večji obliki, podoben svojim tovarišem, večim časnikom.

Evo ga! Tak le bo k Vam prihajal vsaki dan; prosimo, blagovolite ga sprejemati pod svojo streho. Rodila je „Slovenca“ niti „konkurenca“ niti oholost, ampak živa potreba; potreba konservativnega dnevnika na katoliški podlagi pa traja še in bode trajala; zakaj nasprotniki so pač delovanje spremenili, ker so ga morali, a načel niso spremenili.

Obširnega programa razvijati, nam gotovo ni potrebno; saj smo že stari znanci od l. 1873; naj se tudi spremeni oblika lista, geslo ostane staro. Da pa vendar navade popolno ne preziramo, ga razvijemo z naslednjim v kratkih potezah in nekterih stavkih:

Katoličani — Slovenci in Avstrijani smo vsi, delalci in bralci, tedaj nam je pot že predpisana: Vse za vero, dom in cesarja! Kar vero tiče, bode nam vselej vodilo in podlaga in če bilo bi treba, ne bomo se sramovali za-njo se potegniti, sicer pa se bralci nikar ne bojte, „Slovenec“ Vam ne bo donášal pridig in krščanskih nauk, ker vemo razločiti, kaj gré v političen list, kaj v ktere družega. — Za dom in mili naš národ se bodemo potegovali pri vsaki potrebni priliki, bodisi kjer hoče. „Slovenec“ je edini konservativni dnevnik, zato se bode tudi oziral na vse Slovence. Res, Kranjska nam je najbližej, ker je sredinja; ali kaj pomaga sredinja brez okrožja? Če to zgine, zginila bi tudi prva; upamo pa, da zginila ne bode niti sredinja, niti okrožje, kakor tudi do zdaj skozi stoletja ni zginila, da si so bili navali stisk in težav ogromni in grozoviti. V tem smislu hočemo delovati za vse Slovence, bode naj kjer koli; ali v tem smislu naj nam pa tudi Slovenci vseh dežel pomagajo z obilnim naročevanjem in zvestimi sporočili,

ker drugače nam ni mogoče za potrebe vedeti niti za nje se potegovati. Po taki podpori bratov po okrožji in središči smemo se nadejati, da Slovenci kdaj boljše čase doživé in živjajo.

Kar se tiče Avstrije, je komaj treba kaj dostavljati. Saj je nekdanja in sedanja zvestoba Slovencev do avstrijskih vladarjev v pregovor prišla, da „hrast se omaje, zvestoba Slovencev ne gane.“ Potrdili in vtrdili smo jo vnovič o letošnji šeststoletnici pri prijaznem obiskovanji Nj. Veličanstva, premilostnega cesarja Franca Jožefa. Tedaj ognja, ki že tako resnično in pošteno gori, ni treba dalje pihati.

Kar pa zadeva vse druge reči, dodajamo le še nekatere stavke. „Slovenec“ v svoji večji obliki bo prinašal poročila iz državnega zbora iz prve roke in zanesljivega peresa drž. poslanca, da se navadnemu bralcu gotovo ne bode zdehalo po stenografičnih ali sicer nemških zapisih. Isto tako bode prinašal tudi obravnave našega deželnega zbora in drugih zborov sosednih dežel; upamo, da nam prijatelji potrebnih poročil ne bodo odrekli. — Prinašal bode dalje „Slovenec“ dan za dnevom politično stanje evropskih in drugih dežel v kratkem pregledu in glavnih rečeh, da tudi tū bode bralci, kateri se ne pečajo z veliko politiko, drugih obširnih listov lahko pogrešali. — Dalje bode prinašal koristne in podučne spise po potrebi in priliki o vseh drugih rečeh; ker v področje večjega dnevnika gré gotovo vse, kar zamore bralcem kakor koli koristiti.

Gledé telegrafičnih poročil, ki dnevnik še le prav zanimiv storijo, smemo svojim bralcem naznaniti, da so nam tudi zanaprej zagotovljena in sicer v večji množini, kakor do zdaj; tedaj bodo naročniki po „Slovencu“ najhitreje zvedeli vse zanimivše dogodbe.

In zadnjič bode „Slovenec“ tudi prinašal tvarino za razvedrilo; po okolščinah kratkočasnega, resnega ali šaljivega pomena, sploh v zabavo razno.

LISTEK.

Sofija Perowskaja, načelnica ruskih nihilistov.

Kdo se še ne spominja živo nesrečnega 13. marca leta 1881, dneva silovite smrti ruskega cara Aleksandra II., ktere so nihilisti z bombo ubili? Na ta strašanski čin oprijemlje in drži se ime ruske ženske, pri kateri je vsa njena pravica v groznem nezapodljivem nasprotju z njenim značajem. To je ruska devotka Sofija Perowskaja. Rodila se je leta 1854 iz imenitne ruske rodovine. Stari oče je bil minister za narodno prosveto in oče njen je še dandanes tajni svetovalec v ministerstvu notranjih zadev, ter je skrbno na to gledal, da se je Sofija dobro izgojevala. Leta 1869, 15 let stara, seznanila se je z ruskimi nihilističnimi pisatelji Černiševskim in Dobrolinbovom in je vsled tega iz očetove hiše k nihilistom pobegnila in to še tisto leto, kakor petnajstletna devotka, kjer je postala morilka carjeva. Nikakor nas ni volja povelicati nje zaradi njenega res peklenskega dejanja, kajti za morilca, ki s tolikim prevdankom in premislkom tako strašna hudo delstva izpelje, kakor jih je ravno Sofija izumila, ni lahko v človeški družbi odpuščanja dobiti, vendar se nam pa dozdeva, da nam bodo naši čitatelji hva-

ležni, ako jim to čudno prikazen v človeškem življenju po črticah predstavimo, kakor jih je o njej prinesla nihilistična „Narodna volja“, sestavljene od njenih pristašev nihilistov, ki so jo gotovo dobro poznali.

Sofija je bila prava podoba nihilistinje. Vsacega je vjela v mreže, s komur je občevala. Kakor je bila ona, tako slikajo mladost slikarji. Ko je imela že 26 let, sodili so jo še le na 18. Ker je bila majhne postave in je imela čist srebru enak glas, jo je še bolj podpiralo, da so jo mlajšo mislili, kakor pa je v resnici bila. Posebno mlada se je pa zdela, kadar se je smejala. Smejala se je pa Sofija jako mnogo in tako od srea, kakor 15letno dekle.

Oblačila se je vedno jako priprosto in morda še celó vedela ni, kaj je lišp in kaj se ji poda. Nasproti temu je pa čistost in snažnost nad vse ljubila, da ljubila do neprijudnosti.

Nad vse rada je pa otroke imela in je bila izvrstna učiteljica; neprekosljiva pa je bila v postrežbi bolnikov. Ako ji je zbolela kaka prijateljica, bila je ona prva pri njeni postelji, kjer ji je stregla, in razumela se je na postrežbo bolnikov tako, ter je razvijala tako potrpežljivost in skrb, da si je takoj vsih sre pridobila.

Nad vse pa je svojo mater Barbaro Sergejevno rada imela, ter jo je čez detinsko častila. Več ko enkrat tvegala je svoje življenje, le da je svojo ma-

ter videla. Ohranila ji je vseh nevarnostih in zavutih okoliščinah prostorček v svojem srcu in nikdar ni pozabila, kaj je morala mati vse zaradi nje pretrpeti. Kjer je le zamogla, porabila je trenutek, da ji je kaj o sebi sporočila in še celó v poslednjem času popustila je tu pa tam strašanski posel zarotnice, da je mater obiskovala, ter ji daril ali kaj družega ljubeznjivega prinesla.

In to dekle, polno najnežnejšega značaja in otroške ljubezni, priprosta po zunanosti kakor devica, bila je najbolj zagrizen in najbolj marljiv član izvrševalnega odbora ruskih nihilistov. Že kakor petnajstletno dekle ustanovila je leta 1869, v zvezi s tadašnjim velikošolcem Nikolajem Čajkovskim, jedno prvih in najstrahovitiših zarot: „kljub Čajkovski“. Čajkovski je pozneje pobegnil v London, kjer je dandanes vodja rogoviležev in prekucuhov. Ona je leta 1878 ustanovila oborožene čete nihilistov in ko je bilo 193 njenih pristašev zaprtih, je na čelu oboroženih nihilistov poskušala, s silo rešiti jih. Ona in njeni privrženci preoblekli so se za častnike in žandarje, da bi bili iztrgali žandarjem iz rok vjete nihiliste, ktere so iz Charkova tirali. Leta 1879 kupila si je v društvu, sedaj v Londonu živečega prekucaha Leona Hartmann-a hišo v Moskvi, kjer sta pod imenom Suhorukov prebivala in strahoviti atentat na cesarski vlak na moskovski železnici pripravljala in tudi izpeljala. Še tisto leto ustanovila je Sofija novo zaroto

In da željo vsem spolnimo, povemo tudi očitno, kaj pa „Slovenec“ ne bode donasal.

Nikoli ne bode „Slovenec“ prinašal, da ostane takoj pri zadnji piki, laskavih, spolzlih povestih in izmišljarij, bodo naj tudi najbolj slovečega pisatelja, ker vemo, da s tem postanejo časnikarji ne voditelji ljudstva, ampak njegovi zapeljivi in kvarivei. Tega bi „Slovenec“ na svoji vesti ne hotel imeti. In naj bi tudi (kar sicer ni mogoče) kaj takega bralei tirjali, pred bi „Slovenec“ jenjal, kakor se udal — sramoti. — Nikoli ne bo „Slovenec“ trobil svojeglavno zmote niti svoje, niti drugih, kar le brezumni liberalci znajo, ki papežu še v verskih rečeh nezmotljivost odrekajo, sebi pa jo v vseh zanikrnostih pripisujejo. Naj bi se „Slovenec“ zmota primerila (homines sumus), jo bo tudi pošteno popravil; ako mu pride od zunaj, bo tisto popravil, kakor naglo bo za nasprotno resnico zvedel. Da ne bilo bi tega treba, lepo prosimo poročevalce, da nam poročajo vselej resnico, le gotovo resnico. — Nikoli ne bo „Slovenec“ domačih preprirov niti iskal niti gojil. Če se je bilo pred leti nekaj enacega godilo, ko je vladal nekaj „interregnum“, naj se prizanesi in pozabi; saj pripoznati se mora, da tudi tisto je bilo prav zmerno proti surovim napadom. Se vé, da pa to ne brani, neopravičenim napadom ali neresničnim trditvam poštenega odgovora dati, n. pr. pred nekaj časom o znani knjigi, o kateri še isto trdimo, kar smo takrat trdili, „bodi komu priležno ali nepriležno“, vkljub temu, da je našim nasprotnikom nenadoma še nekaj drugih pristopilo; ker resnica ostane resnica, naj se tudi nad njo spodtakne kdor hoče. Da bila je na naši strani najmanjša strast, nam gotovo po poleglem viharji tudi nasprotniki ne morejo očitati.

Tako hoče „Slovenec“ tudi zanaprej hoditi po pravi poti mirno, hladokrvno, pa pošteno in odločno. Upamo, da s tem ne bode zamere niti pri Bogu, niti pri dobrih ljudeh.

S takim načrtom delovaje tedaj stopi „Slovenec“ pred Vas, dragi Slovenci! Upamo da smo svoje storili; na Vas je zdaj vrsta, „Slovenca“ — edini konservativni slovenski dnevnik na katoliški podlagi — vsestransko podpirati, ga ohraniti in ga vtrditi.

Res, slabo bi duha časa umeli, naj bi ne spoznali, kako moč ima dandanes tiskarstvo — brez vojaštva in kanonov premore več, kakor vsaka velelast, tedaj je truda in požrtvovalnosti vredno. Res je to za nas hud davek; a kje pa se kaj dobrega stori brez truda in požrtvovalnosti? „Duhovniki in verni škodujejo le samisebi in katoliški reči, če so v podpiranju katoliškega časnikarstva varčni in skopi“, niso naše, ampak besede slovečega škofa. In papež Leon XIII. niso le enkrat, ampak pri vsaki pripravi priliki opominjevali pisatelje in duhovnike in druge verne, naj si po moči prizadevajo podpirati krščanske časnike; delalce so blagoslovljali in podpiralcem odpustike delili. Naj zadostuje, potrebo in pravo pot nam to jasno kaže.

Ne bodimo torej toliko brezmiseln in abotni, da bi še celó slabe, liberalne časnike podpirali, bode naj že iz npravne malomarnosti ali grešne radovednosti; bode naj že katerega koli jezika. To bi se pač drugzega ne reklo, kakor sovražniku brusiti in podajati orožje, s katerim bi se vojskoval zoper katoliški narod, npravnost in krščansko poštenje. Spet ti ponavljamo besedo: Tega bi na svoji vesti ne hotli imeti.

Naj sklenemo z besedami slovečega govornika na obnem zboru v Inomostu l. 1878: „Prepričali smo se, da vsi navadni izgovori ne veljajo nič: V današnjih časih in potrebah smo dolžni katoliške časnike podpirati. Kteri nima nič, naj jih podpira z molitvijo; kdor kaj premore, naj jih podpira z naročbo in razširjevanjem; kdor pa je zmožen, duhovniki in drugi, naj jih podpirajo zraven tega tudi z dopisi. Škofje opominjajo že mnogo desetletij, da stojmo na straži in ne postavljamo luči pod mernik, in Rim! „Roma locuta, causa finita est“: „Naš čas, so rekli sv. oče papež Pij IX. že l. 1874, naš čas potrebuje za brambo resnice bolj bojevalcev s peresom, kakor govornikov na prižnici.“ Pridenemo le še besede sv. očeta Leona XIII., ki so ravno po božičnih praznikih l. 1879 rekli: „Prizadevajte si z enakim orožjem (peresom) se vojskovati za blagor cerkve in človeštva, s katerim se vojskujejo sovražniki s tolikim vspehom v škodo in pogin obeh.“

Izvirni dopis.

Iz Trsta, 19. decembra. Nova luka je do delana. Danes položili so posledni kamen v to prekrasno pomorsko zgradbo, ki je zadosti prostorna, da oživi pojemajočo kupčijo, ki se je vsled sueškega prekopa v srednjem morji zdato povišala, in se na svojem potu proti iztoku žalibog Trsta ognila, ker mu je manjkalo dostojnega pristanišča in varne, dosti velike luke. Načrt luke izdelal je že leta 1862 francoz, inženir Pavlin Talabot, posvetovalce južne železnice. Načrt je bil izdelan po luki v Marseille na Francoskem. Južna železnica prevzela je zgradbo in so v to svrhu na 13. dan aprila l. 1867 pogodbo podpisali. V 7 letih morala bi luka dovršena biti, in 13½ milijona goldinarjev veljati. Ker je bilo pa morsko dno mehko, morali so najprej mnogo kamena ondi nasuti, na to kamenje še le lesene hlode zabijati in na te so še le zidali skladišča nove luke, kakor ob svojem času Benetke. Iz tega vzroka so se stroški za 1.100.000 goldinarjev in pa za deset let časa povikšali. Bog daj, da bi krasna luka svojemu namenu služila in Trstu blagostanje, z njo pa tudi narodno zavest nazaj prinesla, da se ne bodo ozirali preko Adrije v deželo Apeninov po novih „molih“ stoječ temveč proti Občini in proti Nabrežini vedno spominjajoč se, da je bila Avstrija, ki jim je žrtvovala krasno luko, ne pa — Italija. Sapienti sat!

Umrli so:

16. dec. Ana Dal Ben, zemljemerčeva vdova, 63 let, Krakovski nasip št. 4, pljučna tuberkuloza. — Reza Plevnik, delav-

čeva hči, 8 let, Poljanska cesta št. 18, davica. — Liza Pavlin, brivčeva žena, 42 let, Črevljarske ulice št. 3, vsled mrzlice.

18. dec. Anton Smrekar, delavec, 72 let, Rimska cesta št. 10, mrtvoud.

V bolnišnici:

17. dec. Marija Košir, gostija, 70 let, pljučn edem.

Tuji.

18. decembra.

Pri **Mališi**: Just, kupec, z Dunaja. — Angelo Cuminetti, kupec, iz Bergama. — Josip Lässer, mesar, iz Bregence.

Pri **Slonu**: Brauner in Fessler, kupca, z Dunaja. — Mirosl. Edelmann, kup. potovalec, iz Maribora. — Kornelija Sshollmayer, iz Slatine.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Verboschegg, gostilničar, iz Voloske. — Lovrene Kotschnig, zasebnik, iz Wolfsberga. — Peter Ratter, zasebnik, iz Preval. — Anton in Janex Zužek, iz Vel. Kašič.

Klobuke

za gospode in dečke,

čevlje iz klobučnine,

potem

perilo za gospode,

zavratnice, zavratne robce itd.

v največi izbiri in po nenavadno nizkih cenah

(1) priporoča

L. Pribošič,

gledališke ulice št. 6.

Melbourne 1881. — I. darilo. — Zürich 1883.

Svirála

(Spielwerke)

ki 4—200 komadov svirajo,

brez ali pa s posebnim poudarkom,

z bobničem, zvončeki, kitarico, rajskimi glasovi, harpo itd.

Sviralne skrinjice

(Spieldosen)

od 2—16 komadov.

Dalje: stala za smodke, švicarske hišice, albumi za slike, pisalne priprave, omarice za rokavice, obtežniki, vaze, tabačnice, mizice za mojške, steklenice za vino in pivo, stoli i. dr.

Vse na sviranje.

Vedno najnovejše in najizborniške, posebno za

božične darila

priporoča

F. H. Heller

v Bernu na Švicarskem.

Le kdor naravnost od nas naroči, dobi pravo blago; cenilnike s podobami pošiljamo franko.

od noveembra t. l. do 30. aprila 1884 zastoji
frankov, razdelilo se bode med kupovalce svirál
100 najlepših komadov, vrednih 20.000

„Narodna volja“ ter se voliti dala v izvrševalni odbor te zarote. Ona je sama največ umorov na velike državne uradnike pripravljala in tudi izpeljala in njej se je naročil umor cesarja Aleksandra II. na 13. marca 1881 in ga je tudi izpeljala. Na zavitek pisma narisala je načrt, kje da se morajo zarotniki zbrati in od kod naj smrtonosno bombo napolnjeno z dinamitom vržejo na cesarsko kočijo. Ona je bila osodepolnega dneva jutraj, ki je ob Katarinskem prekopu zarotence nastavila, jim z robcem znamenje dajaje, kje da se morajo postaviti; z ravno tistem robcem javila je zarotnikom, da se cesarska kočija bliža. Nekoliko trenutkov pozneje dala je zopet z robcem znamenje nihilistoma Risakovu in Grinevic-kemu, da naj vržeta pogubljivi bombi.

Čez teden dni po usmrtenji cara Aleksandra prijeli so jo ter postavili pred vojno sodbo. Mirno in resnobno stopila je pred stroge sodnike in jih prosi naj jo zaradi tega, ker je slučajno ženska, nikari ne ločijo od moških, temveč z njo postopajo, kakor z moškimi vjetniki in sodniki so jo uslišali. Obsodili so jo, kakor družih pet nihilistov — morileev cara Aleksandra na smrt na vešalah. Obsojenci so bili: Sofija Perovskaja, Risakov, Kibalčič, Mihajlov, Željabov in Jese Helfmann.

Nekoliko pred svojo smrtjo pisala je Sofija pismo svoji materi v Krim; pismo je sedaj v rokah teroristične stranke „Narodna volja“ in se tako-le glasi:

„Moja predraga in neprecenljiva matuška (mamica)!

Noč in dan muči me misel, kaj bode s Taboj. Draga moja, prosim Te, vpokoji se, ne muči se zaradi mene, čuvaj se zaradi svojih in zaradi mene. Osoda me kar nič ne skrbi in brez skrbi zrem ji v oči, kajti davno sem že znala, kaj me čaka in da mora prej ali slej tako priti. In za Boga, draga matuška, osoda ta ni ravno tako motna, kakor se vidi. Živela sem po svojem prepričanju in ni mi bilo mogoče nasproti delati, zato z mirno vestjo vsega pričakujem, kar me bode doletelo. Edino kar me silno teži, je Tvoja žalost in Tvoja bolest, draga moja! To je edino, kar me skrbi, in Bog ve, kaj bi dala, ko bi Ti to bolest polajšati zamogla. Matuška, golobica moja, pomisli, da imaš še celo kopicco malih in večjih otrok okoli sebe, ki se še vsi na tvojo moralčno moč in jakost opirajo in potreba je jim je. Vedno sem v duhu obžalovala, da mi ni mogoče zavzemati one moralčne višine, do ktere si se ti vspela. V tisoč dvomnih trenutkih ohranila me je Tvoja podoba kvišku. Nočem ti ponavljati, kako si mi pri sreč; saj veš, da si mi bila že od mladih nog vzvišen smoter vsega mojega dejanja in najčistejše moje ljubezni. Največ bolosti mi provzročuje skrb za te. Nadjam se draga mati, da mirna ostaneš, in da mi vsaj deloma bolečino odpustiš, ki ti jo pripravljam. Nadjam se, da me ne boš preklinjala, Tvoja graja bilo bi edino, kar bi me žalilo.

Vroč Ti poljubujem ročice in Te prosim da mi ne zameriš, da se ne ljutiš na me! Vroč pozdrav vsem sorodnikom.

Še jedno prošnjo imam, draga matuška, kupi mi jeden koljar in rokavice na gumbice, ker so mi zaponke zabranjene; koljar naj bode pa ozek. Treba je, da si za sodbo nekoliko pripravim.

Na svidenje, draga moja; še enkrat ponavljam, da nikar ne žaluj in ne skrbi za me. Osoda moja nikakor ni tako žalostna in prav nič se ti ne poda, da bi žalovala za mano.

Petrograd, 22. marca (3. aprila) 1881.

Tvoja Sofija.

Sofija je bila tedaj zaprta, ko je to pismo pisala. Mati pismo prejemši, hiti kar more iz Krima v Petrograd, kjer ji pa niso dovolili, da bi bila svojega otroka videla. Tolažili so jo od dne do dne naj le potrpi, da jo bo tako kmalo videla.

In res jo je videla 15. aprila 1881 v trenutku, ko so jo peljali na črnopleskanem vozu na morišče. Sofija sedela je na vozu ritensko privezana; na prsih imela je črno tablo z napisom „gosudarstvenaja prestupnica“ (državna prestopnica).

Strašansko je bilo to svidenje!

Še hujši pa je bil prizor za ubogo mater, ko je ob 10. uri dopoludne videla svojo Sofijo na vešala potegniti. Četrť ure pozneje Sofije Perovskaje ni bilo več.